

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

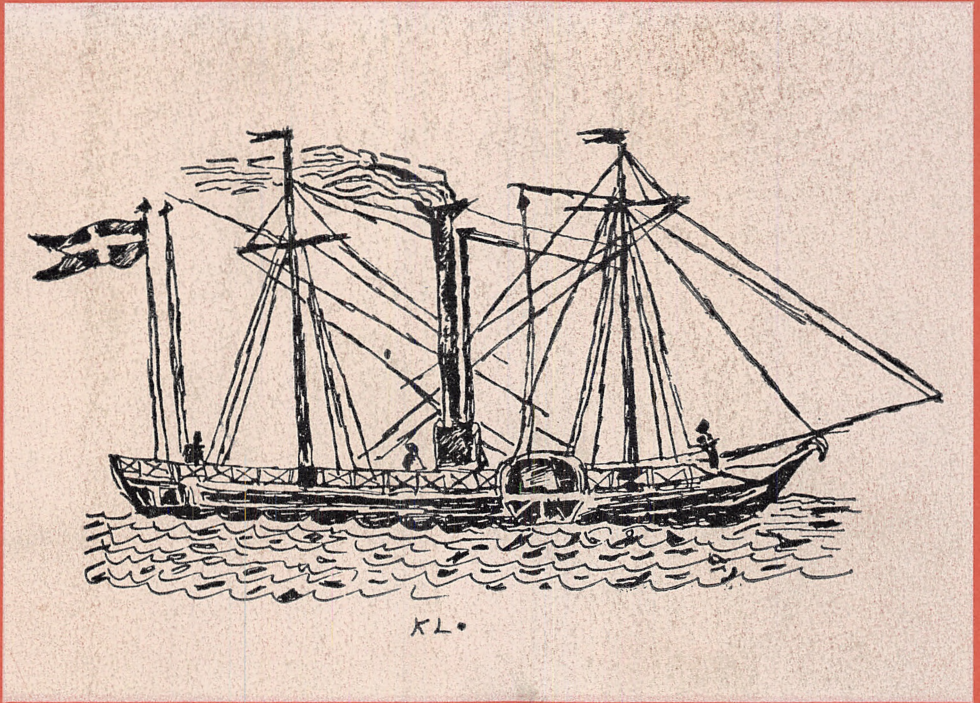
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

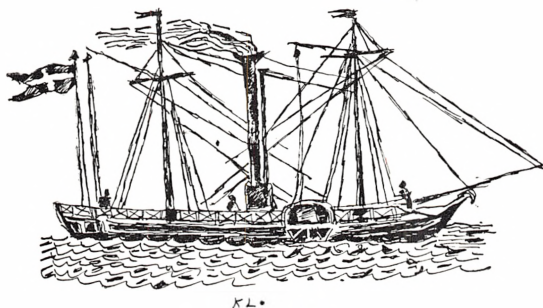
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Eyvind Rafn: CARL BAGGER

CARL BAGGER

En Smule Efterslet ved EYVIND RAFN

NYTAAR 1959 · THEJLS BOGTRYK · KØBENHAVN

„Naar kommer Vaaren vel?“
Naar den sortblaae Svale kommer
og bebuder nære Sommer,
Naar den qviddrende ta'er Myggen,
Der vil tumle sig i Skyggen —
Da kommer Vaaren.

CARL BAGGER

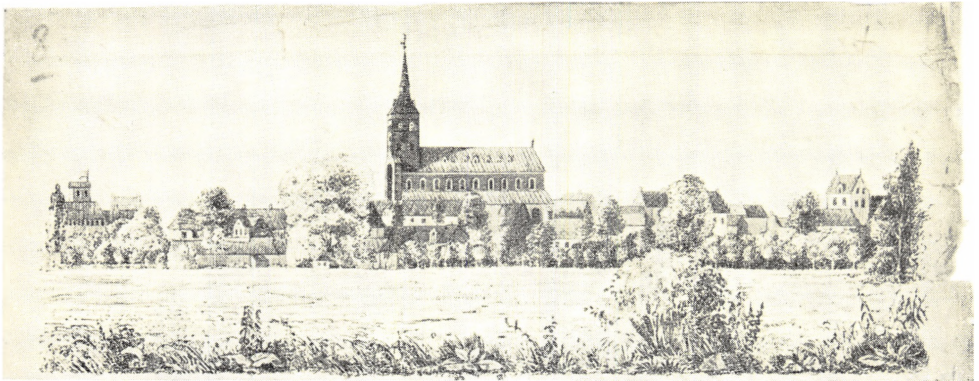
Indhold

CARL BAGGER	9
THORA BAGGERS KOGEBOG	4I
LITTERATUR OM CARL BAGGER	50

Da Carl Baggers Enke i 1897 var død i København og hendes eneste Barn arvede Carl Baggers personlige Ejendele, af hvilke Offentligheden kun har kendt hans Stok, som kan ses paa Fyens Stiftsmuseum, saa spredtes ved Arvingens ikke helt ubegribelige Salg af dem i Vinteren 1911-12 til en Antikvar paa Frederiksberg alt, hvad der var tilbage for de vilde Vinde. Kun et amatøragtigt Portræt, malet paa Pap, forestillende Carl Bagger, fandt ad Omveje møjsommeligt frem til Frederiksborgmuseet. Maatte det saaledes være mig tilladt herved at takke Slægten efter Thora Borum, f. Fiedler, for Imødekommenhed ved Udlaan af alle Thora og Carl Baggers personlige Ejendele, som endnu kendes, saa alle Billeder paa de følgende Blade er ukendte for Offentligheden.

I de her offentliggjorte Breve fra Carl Bagger forekommer almindelige runde Paranteser, hvilke alle stammer fra Digterens Haand og nogle faa skarpe fra min.

E. R.

Dette kønne Billede af det gamle Odense med St. Knuds Kirke sidder som Hovede paa Carl Baggers nedenfor citerede, hidtil ukendte Brev.

Lørdag den 12. November i 1836 ankom Carl Bagger fra København med Diligencen til Odense medbringende kun en lille Voksdugspakke indeholdende det allernødvendigste Undertøj og desuden Portrættet af en „Trold“ [hans Udtryk for hans senere Hustru Thora Fiedler]. Han tiltraadte omgaaende en Stilling som Medarbejder ved Fyens Stiftstidende og begyndte dermed et Arbejde som Journalist, om hvilket man hidtil ikke har vidst noget videre i Detailler før en nylig sket Fremdragen paa Det kgl. Bibliothek af følgende Brev til hans senere Svoger, den senere Præsident for Overretten i København Konferensraad Frederik Julius Fiedler, født 1806 paa Herregaarden Basnæs ved Skelskør og død i København i 1880:

Odense, den 24. Marts 1841

Kjære Frederik!

Næst efter at takke dig for haft Uleilighed iler jeg med at besvare dine Spørgsmaal ang. *Correspondenten*.

Af bestemte staaende Efterretninger ønskes kun *Classelotteritrækningen*, kun de sidste 4 Classer (de to første kunne nemlig næppe komme betids nok hertil formedelst Bæltpassagen), hvilke da maa sendes med Diligencen Mandagen, da det ikke kan *hjælpe* at sende dem om Tirsdagen med Brevposten. „Artikler af visse Blade“. Især af „*Fædrelandet*“, hvoraf jeg ofte her i Odense før har læst Stykker i „*Aalborg Avis*“, før „*Fædrelandet*“ selv er kommet hertil. — At det ikke kan lægges ham til Last, om der findes københavnske Nyheder i andre Provinsialaviser uden, at han har meddelt os lignende *følger af sig selv*. I saa Henseende kan han handle efter Forgodtbefindende, naar han blot benytter de nedenfor givne Vink, hvilke Cancelliraaden [det er Udgifveren og Chefredaktøren af Stiftstidende Søren Hempel, f. 1775, d. 1844] har bifaldet. *Betalingen*. Jeg kom til Hempel uden Akkord og man kan ikke med Billighed forlange, at han skal honorere en Forfatter, før han har læst en Prøve af hans Producter.

Betale efter Bogstaver eller efter Linier vilde være en latterlig Smaalighed. Der proponeres derimod: Saa som den Mand *du* anbefaler, maae antages at være en Mand af Æresfølelse, saa tages han paa Prøve fra 1. April til 1. Juli og lover han da ved dette Kvartals Udgang at tilstille

Cancelliraaden sin Regning, hvilke da uvægerligen *skal blive betalt*. Det vil da beroe paa de modtagne Efterretningers Kvalitet om han vil blive fastengageret og paa hans Regnings Rimelighed om man vil prutte (prutte tages her i merkantilsk Betydning og ikke saaledes som Theobald [en Slægtning] brugte det synonymt med „at fjerte“). Brevene sendes mig ufrankerede naturligvis og Manden maae for mig gjerne være anonym og skrive sig med et Tegn eller en Afbildning (f. eks. en Rumpe eller et Kors) og du kan gjerne paa hans Vegne hæve Pengene, det er os aldeles ligegyldigt.

Og nu mine *Vink!* Det beror aldeles ikke paa Efterretningernes *Kvantitet*, men blot paa deres *Kvalitet*. Jeg kan godt indse, at der ikke paa nogen Maade kan skrives hver Postdag, ja, der kan vist gaae flere over. Heller spare han sit Papir og vi vore Postpenge, end at vi skulde aabne Brevet og finde en Lort deri. Der sker nu saa meget derinde i Collegierne [Ministerierne] og jeg har i den senere tid ofte savnet en Correspondent, der kunne have meddelt mig noget om de foregaaende Udnævnelser. Det kan ikke nytte, at du siger, det er farligt, at meddele sligt! Hvorfor faar Aalborg Avis det da? Rygtet om Ussings mulige Ansættelse som Cabinetssecretair læste jeg her i Odense først i Aalborg Avis!!! ikke noget i de københavnske Blade — er det dog ikke ækelt? Saadan noget, det er Mad for Mons. Hvad sige f. Ex. Kjøbenhavnernes (Athenæum, Læseforeningen, Studenterne) om Lehmanns Sag i denne Tid? i det hele taget Hr. Correspondent, *hvorledes lyder Kjøbenhavnernes Dom i enhver vigtig Sag for Fremtiden*,

— er Kongen frisk eller har han forspist sig i Macroner? springer der aldeles ingen mere ned fra Rundetaarn? Hvor gaar det med Handelen — hvad taler man *mest* om? Frygt ikke for at sige *altfor meget* — vær heller ikke vred, naar vi ikke tage *Alt*. Vær varsom, men ikke frygtsom. I det hele taget, vil jeg bede Correspondenten læse Aalborg Avis's Referater.

Det var nu det. Dernæst skal jeg bede dig fra Holm om at engagere den omtalte Bogbindersvend og øjeblikkelig sende ham herover. 6 Rbd. kan du give ham i Rejsepenge. Dog mente Pa., at en Blaamand [5 Rbd.] ogsaa kunne være nok. — Morten Christians Tjenestepige er blevet tyk. [Morten Christian er Søren Hempel's Søn, f. 1797 og d. 1861, som overtog Stiftstidendes Ledelse i 1844.

Dilsedildrian [Fru Carl Bagger] hilser baade Valborg og din kjære Kone og ønske dem begge en stadig jævn Stolegang saaledes som hun selv Gudskelov har den. Farvel — jeg behøver vel ikke at skrive Navnet under.

Til

Hr. Cancellisecretær F. Fiedler

i det kgl. danske Cancellis 4. Departement

Starten ses i dette hidtil ukendte Brev paa Det kongelige Bibliotek.

Odense, den 9. Marts 1841

Kjære Frederik!

Saasom jeg endelig har fundet, at min fornemme Taushed har varet saa længe, at du maaske kunne falde paa at troe, at Vorherre eller en anden

endnu værre Krabat havde hentet mig til værdigt Opholdssted, hvor min fromme Sjæl endelig skal finde Hvile og den Tørst skal slukkes, som jeg altid har sporet efter at udgrandske sublime eller dybe Materier, griber jeg en daarlig Pen for at takke dig for alt dit broderlige Venskab og bede dig om at hilse Valborg, den liden Ranunkel fra en hende værdig Onkel. Ja, i Sandhed, hun vil vist i Tiden ræbe af at have saadan en Onkel. At du nu er avanceret i Gage glæder mig og jeg haaber snart at se dig i Statskalenderen anført som Gentilhomme du Chambre, Cavallier de la Legion d'Honneur Danoise, Chef du Bureau de la Chancellerie de sa Majesté Frederic VII., thi den anden dør vist snart af Ærgrelse over sine kære Svendborgere og Gud maae vide, om han engang kan faae fordøjet en Stænderdeputeret som vor Byes: alle loyale Borgere frygte i det Mindste for, at en saa massiv Kjødklump vil underdanigst blive siddende i Majestædens Rumpetarm og forhindre Allerhøjstsamme i at kunne trække sit Vejrs fortsat.

For den gamle Hempel gjør det mig ondt: Han har faaet Stær i det ene Øje, som han slet ikke kan bruge *og der frygtes for det andet med*. I Fald du besvarer dette brev directe til *ham*, vilde det vist glæde ham og han trænger virkelig til lidt Opmuntring.

Han lod mig kalde i Dag og paalagde mig *at skaffe Avisen en kjøbenhavnsk Correspondent*. Jeg svarede, at jeg skulde skrive til *dig* og høre om *du* ikke kunde skaffe en saadan. *Tausheden er ubrødelig. Betalingen maae han selv bestemme*. Det skulle være en saadan Een omtrent som den *Aalborg Avis* har. Hempel

proponerede Hillerup [Forfatteren F. C. Hillerup, der sidst havde beklædt netop den Stilling paa Fyens Stiftstidende, som nu Carl Bagger havde og som paa Grund af Uenighed med Hempel var frattraadt], men saa mente jeg, at een af Petolettis Linedansere kunde være ligesaa god [Petoletti var en i Venedig født, ferm Artist, der under Optræden i København blev saa populær i Begyndelsen af 1800-Aarene, at han blev her og hidkaldte en Række italienske Slægtninge af sig, hvilke ogsaa var Artister og sammen gav de først Forestillinger udenfor Voldene, men fik Bevilling til at optræde i Byen, hvor de medvirkede i adskillige Aar]. Det maae være en *solid* Mand, ingenlunde *saadan en som mig*. Mig eller mine Lige maae du ikke tage, derimod har Hempel vist intet imod om du tager *Dig selv*. Gak i dit Lønkammer og raadgjør med Væggene, Gud og din Samvittighed.

En anden endnu rædselsfuldere Begivenhed vil du nu erfare.

Som Boghandler har Hempel en egen Bogbinder, som hedder Pa (en Forkortelse for „Klisterpapa“ Schrøder). Pa havde en russisk Svend, hvem Høiesteret har behaget at sætte i Tugthuset i 2 Aar, men nu skal du bare høre, hvorledes det gik til.

Russeren laae en Nat hos en Dame af tvetydig Character. Tidlig om Morgenen lister han væk og da Luderen vaagner, seer hun med Rædsel, at han ikke alene ikke har betalt for hendes Slid, men at han endogsaa har medtaget hendes Dyne, der af Retten taxeredes til en Værdi af 27

Skilling rede Sølv. Dette Tyverie blev af Høiesteret betragtet som Kvægtuverie, fordi det var et dyrisk sindet Fruentimmer, der blev bestjaalet og nu sidder Synderen i Kassen. Hun døde forresten af den Forkjølelse hun havde paadraget sig ved i den kolde Morgenstund at ligge uden Dyne og det øverste Lag, thi ogsaa dette havde han taget med sig; det var nu en fæl aggraverende Omstændighed og nu har han ingen Svend, men Pa vil ha'en Svend, thi Pa har Arbejde, ja, Pa har meget Arbejde. Vil du nu ikke have den Godhed enten at indrykke i Berl. Tid. — men det er skidt — kjender du ikke en Bogbinder, der kan arrangere Affairen? Var det mig, der skulle feste ham, saae veed jeg nok, hvad jeg vilde gjøre: Jeg vilde gaae op til Herbergsfaderen i Kjøbenhavn og lade ham udpege mig den Svend, som han har seet hjemme hos sig de færreste Gange, men den Vei gaaer du nu ikke. *Er han fattig i Klæder*, det er det samme, *melancholsk*, ligegyldigt, *Drukkenboldt*, gjør intet til Sagen, naar han blot kan *arbejde rask*, og især *forgylde godt*. — Hvad han kan faae i Løn i Kjøbenhavn, *faaer han ogsaa her* og trænger han til Rejsepenge, saae beder Bogjøden Holm dig om at forstrække ham med dem [Holm var Leder af Hempels Boghandlerforretning].

Thora hilser dig mange Gange og beder dig sige det samme til hele Familien, navnlig til Albertine [det er Modtagerens ældste Søster, den i 1802 fødte og i 1869 som ugift døde Christence Sophie Albertine Fiedler]. Sig til Julius [det er Brevets Modtager], at jeg har en fortrinlig russisk Hane, der øver sig i Rytteri i det Mindste tyve Gange hver Dag.

Farvel kjære Frederik! Siig til Sophie [Brevmodtagerens ældste Søster], at hun skal snart faae et med Haandtegninger forziret Brev [Bagger var en fiks Tegner] fra din oprigtige, taknemlige Ven

Carl Bagger

Skønt Bagger ved sin Tiltræden som daglig Medarbejder ved Fyens Stiftstidende var kendt baade som pennefører og interesseret i Dagliglivets Hændelser, saa fik han dog ikke straks fast Stilling af nogen Art end sige Kontrakt. Bagger, som da var næsten 30 Aar gammel, var nemlig ogsaa kendt for uregelmæssigt Liv i Hovedstaden og *saa* langt nede var Digteren i 1836, at han med største Glæde modtog Tilbudet fra Mennekevennen, Avisredaktør, cand. theol. Cancelliraad Hempel om at forsøge sig lidt som Journalist uden Aftale af nogen Art. Aarsagen til at Bagger modtog Tilbudet, som krævede, at han maatte flytte fra sit kære København til Odense, var dog ikke kun, at han som Helhed var langt nede og kun ved Venners Hjælp fik sendt lidt mere personligt Udstyr efter Voksdugspakken — Aarsagen var nok saa meget at finde i den Omstændighed, at han ønskede skaffe Basis for at kunne gifte sig med Thora Fiedler fra Basnæs.

Den Basis havde det ikke været nemt at skaffe tilveje efter alt, hvad Livet indtil da havde budt den ny Journalist af haard Konfekt.

Carl Bagger var kommet — som født udenfor Ægteskab — til Verden paa Fødselsstiftelsen som Nr. 488 den 11. Maj 1807 i København. Hans Mor var en ung, smuk Cigarhandlerske, Jomfrú Margrethe Poulsen fra Norge,

født 1786, der stod i Forretning paa Vesterbro. Hun havde sit Barn hos sig til sin tidlige Død i Efteraaret 1808 og passede det udadledigt. Hans Far var en kendt og anset yngre Jurist, Justitiarius i Politiretten P. C. Bagger, som døde i Maj 1810 og paa hvis Ønske Carl Christian blev legitimeret som værende et ægtefødt Barn. Legitimationen fandt Sted i Juni 1810 i København og Barnet opdroges derpaa hos sin Farmor Enkefru Etatsraadinde Bagger, født Borre, til han 11 Aar gammel sendtes til Roskilde for at gaa i Skole dér. Han boede hos Præsten ved Sanct Hans Hospital P. H. Struch og mindedes siden dette Hjem som et Sted, hvor han halvsultede og smaafrøs. Omtrent paa denne Tid genoprettedes Sorø Akademi af Kong Frederik den Sjette og ved kgl. Resolution af 13. August 1822 blev der tillagt Carl Bagger en Plads med Bopæl paa Akademiet som Elev og Gratist sammen med syv andre, nemlig Bülow, Buchwald, Rist, Rousing, Stub, Tillisch og Zypthen. Paa Akademiet fik han den Glæde at mødes med to af sine gamle Skolekammerater fra Roskilde Skole, Brødrene Frederik Fiedler og Valdemar Fiedler fra Basnæs. Ogsaa den sidste, som var født 1806 og meget musikalsk, blev Jurist og senere Birkedommer i Holsteinborg Birk nær ved Barndomshjemmet og døde 1887. De var Sønner af Godsejer Justitsraad Frederik Chr. Fiedler, der var født i 1775 som Søn af den til Danmark indvandrede, i Tyskland fødte Urtekræmmer Caspar Friederich Fiedler, der levede fra 1744 til 1811. Godsejer Fiedler giftede sig den 17. December 1801 med Juliane Marie Sporon, som levede fra 1781 til 1837 og var Datter af Sprogfor-

skeren og Geheimecabinetssecretair hos Kong Christian den Syvende Benjamin Georg Sporon og Hustru født Beate Albertine Koefoed. Gods-ejer Fiedler skal have haft Lejlighed til under Englændernes Angreb i 1801 paa København at yde Enkefru Sporon og hendes Datter nogle Tjenester og derved blev han bekendt med Datteren. Denne Forbindelse mellem den tyske Urtekræmmerfamilie Fiedler og den lidt ældre, fra Kjøge kommende Sporonske Slægt skal ikke have vakt større Glæde i de Sporonske Kredse, før den unge Fiedler erhvervede det kendte gamle Gods Basnæs med den pyntelige, hyggelige Hovedbygning. Her førte Fiedlers stort Hus og den nye Godsejer viste sig hurtigt som en dygtig og moderne Landmand, som med Held forbedrede Byggeskikken blandt Godsets Bønder. Og denne Urtekræmmerson, tidligere Sukkerraffinadør og Grosserer Frederik Fiedler var forlængst blevet en anset Landmand med en glad og munter Børneflokk paa ialt ti Børn — hvoriblandt den som et rigtigt Sommerbarn i August 1810 fødte Thora — da hans Sønner, de to raske Soranere Frederik og Valdemar i Sommerferien 1824 havde deres Klassekammerat Carl Bagger med sig som Gæst til Basnæs. I de fire følgende Aar var Bagger en hyppig Gæst i alle Skoleferier paa Basnæs, hvis smukke og livlige Husmoder, Justitsraadinden havde kendt Carl Baggers Far, Politiembedsmanden i København personlig og derfor nok har taget sig personligt venligt af Sønnernes Akademikammerat.

For Carl Bagger blev hans Bekendtskab med Godsejer Fiedlers Børn hans Skæbne.

For Basnæs blev Bekendtskabet heller ikke uvæsentligt — den og dens pæne Omegn er udødeliggjort i Baggers Digtning.

Denne begyndte i det smaa, efter at Bagger var blevet indtaget i den 14 Aar gamle Thora, der var et baade muntert og kønt Barn, som ikke blev hverken kedeligere eller grimmere i sin Opvækst og Baggers Kærlighed voksede og Kammeratskabet mellem dem ligeledes. Thora var allerede da glad for og dygtig til bl. a. at lave Mad og var kun ærgerlig over, at hun, der var en buttet Brunette med knaldsort Haar, havde Tilbøjelighed til at lægge sig ud i Juleferiens glade Tid med dens megen, flotte Mad. Om Tonen mellem dem i disse Aar vidner et Par Smaadigte, som hidtil har været ukendte og som kom for Dagen, da der nylig indleveredes en smuk, med Perler i Petitpoint broderet Tegnebog til Affotografering paa Københavns Stadsarkivs Atelier paa Raadhuset. Atelierefs Chef, Fotograf Mogens Falk trak fra et Mellempaar af Silke frem to Vers, da han vilde undersøge Tegnebogen, før dens Fotografering i det skarpe Lys. Over begge Vers stod skrevet med Baggers Skrift: Til Thora. — Nedenunder stod: fra Bagger. Det første lyder:

I denne søde Juletid
Kan man sig ret fornøje
Og bruge al sin Kunst og Flid
Sin Næring at fordøje.
Nu veed jeg — hvis du var saa klog

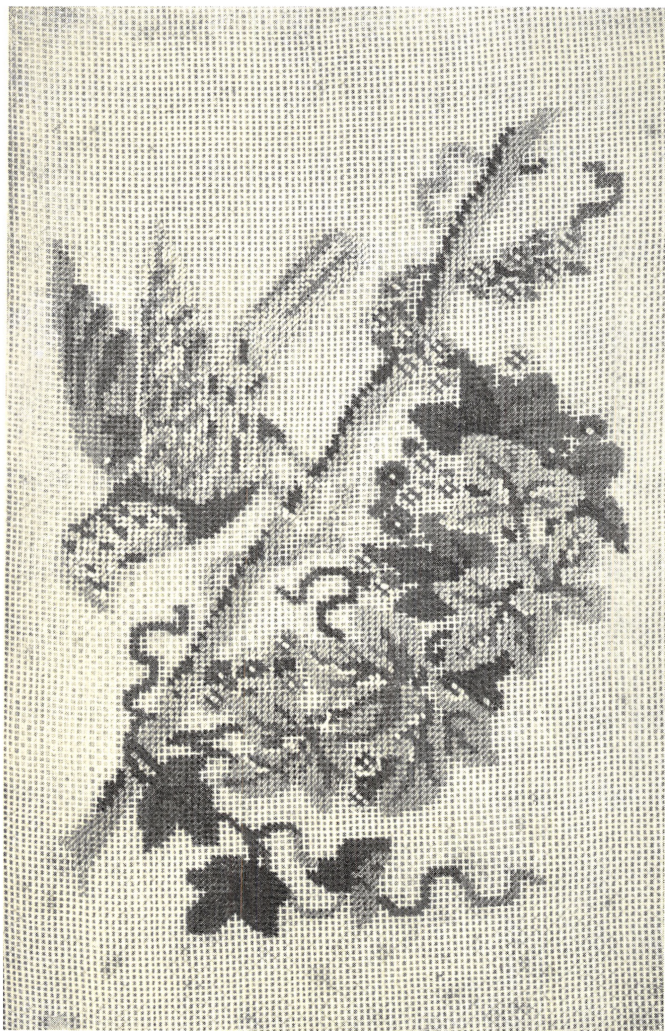
Og kunne skrive som Sporon en Bog,
Saa blev hos dig Fordøielse
Eenstydig med Fornøielse;
Thi ønsker jeg dig megen Glæde,
Det er at sige: Meget Æde!!

Med Ordene „kunne skrive som Sporon en Bog“ hentyder Bagger til Sprogforskeren Benjamin Georg Sporns dengang meget kendte Bog: Enstydige Ord.

Det andet Vers lyder i al sin Enkelhed og stadige Aktualitet:

Du klager over, at du er for corpulent!
Gjør som jeg.
Bliv Skribent
Saa plager Fettet dig ei.

I de fire Aar mellem 1824, hvor Bagger første Gang var Gæst paa Basnæs og frem til 1828, hvor han som Student fra Akademiet og efter desuden i Sorø afsluttet examen philosophicum — alt med 1. Karakter — var blevet dimitteret ved en Højtidelighed paa Akademiet den 2. Marts, voksede hans Kærlighed til Thora sig stor. I Slutningen af 1827 var Thora blevet syg en kortere Overgang. Da skrev han Digtet „Da Thora blev syg“ til hende. Dette Digt er hans første Frierbrev til hende. Det er skrevet ved Juletid 1827. Men forlovede var de endnu ikke.

Da Skolebestyrer Richard Borums Datter Birthe nylig flyttede med sin Mand fra Eigaardsvej i Charlottenlund til en Strandvejsvilla i Taarbæk, fandt hun den Tegnebog med de smukke Petitpoint Mønstre paa begge Sider, som Thora Fiedler havde lavet paa Basnæs til Carl Bagger i deres Forlovelsestid. Her ses den ene Side med en Fugl som Mønster.

I Efteraaret 1828 kom Thora til København paa Besøg hos sin Fars Stedmoder og var ofte sammen med Carl Bagger, som var begyndt at studere Jura. Da var hun kun 18 Aar.

Det næste Aar var hun flyttet over til den tidligere Skovrider paa Basnæs, Bang, som var en nær Ven af hendes Far og nu boede paa Stendalgaard i Nærheden af Silkeborg. Der fødte Thora den 13. August 1829 udenfor Ægteskab en Søn, til hvem Carl Bagger var Far, og som, efter hvad Kirkebogen i Vium viser, er døbt Carl Christian Petersen, og kort efter sattes i Pleje hos en endnu længere borte fastboende, velanskreven Skovløberfamilie. Thoras Far, den 54 Aar gamle Godsejer paa Basnæs døde ti Døgn efter Barnets Fødsel — ved en af Sorg nok noget fremskyndet Død.

Nu kunde Bagger ikke oftere komme paa Basnæs. Men forholdet mellem den 19-aarige Thora og den 22 Aar gamle, digterisk begavede stud. juris kølnedes ikke. Hendes Slægt trak sig heller ikke tilbage fra ham, som engang i et af sine tidligere Sorødigte havde lovet i studentikos Livsglæde at blive „en vældig Dranker og Gud for Skidenhoben!“ Bagger begyndte reelt nok at studere Jura, men mere og mere tiltrukket af litterært betonet Bohêmeliv med Aftenleben og Nattesvir paa Kipper og Hybler gik det smaat med Juraen og takket være hans medfødte Sprog-talent kun godt med Læsning i større Grundighed af Verdenslitteraturens Perler paa Originalsprogene baade paa engelsk, fransk og italiensk — Fiedlerslægten nøjedes ikke kun med at haabe, at den unge Far dog med

Tiden vilde blive i stand til at gifte sig og skabe et harmonisk Hjem for Kone og Barn — den greb ogsaa aktivt ind ved, at den ældste Søn fra Basnæs, Baggeres Skolekammerat Frederik fra baade Roskildeaarene og Soranertiden sidst i 1831 flyttede sammen med Bagger og søgte at holde ham fast ved Bøgerne og fulgte med paa de hyppige Værtshusbesøg og delte det demoraliserende, men som Bagger sagde „interessante“ Selskab dér med Digteren. Men det var og blev haabløst. Bagger lod sig ikke paavirke. Og i 1834 rejste Frederik Fiedler til Udlandet efterladende Carl Bagger til sin Skæbne. Bagger soldede hurtigt hele Arven efter sin Far og Farmor op. I Tegnebogen, der indleveredes til Fotografering paa Københavns Raadhus, fandtes foruden de to smaa Vers ogsaa en Smule, ikke før kendt, af Bagger personlig ført Regnskab, hvoraf fremgaar, at Enkefru Fiedler, Basnæs, ogsaa økonomisk har støttet Bagger, som noterede bl. a.: „*Mai 1834* er betalt af Fru F. 100 Rbdlr., saadan at der er betalt for Juli og October Qvartaler 1833 altsaa indtil 1ste Januar 1834“ — og „Den 7 *Juli 1833* betalt Diörup paa mit eget Værelse 50 Rbd. for April-Qvartalet dette Aar.“ — Bagger og Frederik Fiedler har haft hvert sit Værelse i Gothersgade Nr. 346 og Enkefruen paa Basnæs har betalt for begge. Den Sejlads paa Livets vilde Vover, som Bagger blev overladt til, da Frederik Fiedler rejste til Udlandet, førte til lidt digterisk Virksomhed og løs Journalistik og Aaret efter til Digterens Udsendelse af sit mest kendte Prosa-Arbejde: *Min Brors Levnet*, i hvilken han nok mere af Tankeløshed end af Utaknemlighed mod Fiedlers hentyder med Person-

tegninger ret uvenligt til forskellige af Godsejerfamiliens Venner og selvkabelige Omgang. En hel Række Bipersoner er i Min Brors Levnet betegnede ved et eller flere Bogstaver — f. eks. Maleren B-z er Bendz, Greve H- til H-g er Lensgreve Holstein-Holsteinborg, Murat er Baggeres Hund, som hed Murat. I Bogen bruger en Person Till Uglspils Historier til Højt-læsning. Bagger holdt meget af disse Historier ogsaa i Virkeligheden.

Indenfor Familien Fiedler og paa hele Basnæs virkede Realismen i Min Brors Levnet som et Lyn, der tændte. Nu, erklærede Enkefruen paa Herregaarden, *nu* kunde det være nok — Thora skulle straks forlade Danmark og ikke komme tilbage, før hun havde glemt Bagger for altid. Man besluttede at sende Thora til en Slægtning i Hamborg, den rige Grosserer Carl Hudtwalcker, som var gift med en Søster til Thoras Far. At Carl Bagger med Min Brors Levnet ved sin Gengivelse af en Virkelighed, som ikke før havde været Genstand for litterær Behandling, er nyskabende, begreb man jo intet af paa Basnæs. Den eneste, som vel har haft Mulighed for at fatte det, Frederik Fiedler, har været saa fortørnet og vel ikke helt uden Aarsag over den Blotlæggelse af sit Liv, som Bagger offentliggør i Min Brors Levnet, at han nok er den, som mest har tilskyndet til denne Rejse, der unægteligt nemt kunde have berøvet Bagger den Kvinde, som var — og som blev — den eneste Kvinde i hans Liv. Bagger, som var imod denne Bortrejse, har utvivlsomt følt, at han var ved at miste, hvad han hidtil havde troet var umisteligt!

Paa 20 Blanko 1833 betalt 9 /: Gøthorngaden N° 346 /
for Finlands Lighbankdelar, saaledes at Januari og mar-
tabel er betalt.

Paa 7 Juli 1833 betalt Jönköp. gen. med agt 4 Rindla
50 Rdr for April - Augustalett d. d. R. S.

3 mai 1834 er betalt af sin F. 100 Rdr, saaledes at
der er betalt for Juli og October Amortale: 1833 alt/saa
indtil 1ste Januari 1834.

I Carl Baggers nyfundne Tegnebog laa bl. a. ogsaa dette Regnskab, som viser, at Familien Fiedler paa Basnæs har støttet ham ogsaa efter, at han ikke mere maatte komme paa Basnæs, fordi Datteren Thora havde født ham et Barn udenfor Ægteskab.

I „Kjøbenhavnsposten“ for Lørdag den 15. Oktober 1836 kunde Hovedstadens Indbyggere læse under Rubriken *Afreiste fra København*: Den 14. October Med Korsør Dagvogn: Capt. v. Bruun, Lieut. v. Monrad, Hr. Wibe med Kone og Hr. Bagger til Korsør . . . — De københavnske Dagvogne afgik hver Tirsdag og Fredag Morgen Kl. 7 fra Hotel d'Angleterre paa Kongens Nytorv med Ankomst til Korsør om Aftenen Kl. 9³/₄. Hertil er Bagger ankommet Fredag Aften sent. Allerede Kl. 6 næste Morgen skulle Dampskibet „Løven“ afsejle fra Korsør til Kiel medbringende Passagerer til det sydlige Udland. Listen over Passagererne til Kiel omfatter: Kbmd. Hartzen og C. Danielsen, Frøken Fiedler, Mad. Mathiasen, Jfr. Larsen, Kaptain v. Bruun, Premierløjtnant v. Tillisch.

Bagger er nu blevet saa rystet ved Udsigten til at miste Thora, at han er rejst sporenstregs til Korsør. Og det er alligevel kun nogle faa Timer, han har haft at være sammen med Thora. Hvad de har betydet for ham, ses af et Brev fra ham af 18. November samme Aar, hvor han skriver, at han „ikke de sidste Aar har haft eet eneste virkelig glad Øjeblik, naar jeg undtager de Par Timer i Corsør.“ Hvad de har betydet for dansk Litteratur er nok lidt sværere at maale. Det er vist ogsaa tilstrækkeligt at fortælle, at de inspirerede Carl Bagger til et af de — som Oskar Schlichtkrull har karakteriseret det — blodigste Digte dansk Litteratur ejer. I den Grad svinger Bagger Pisken over sig selv deri. Dette Digt paa 13 Vers med otte Linjer i hvert skrev Bagger samme Lørdag Aften, hvor han om Morgen havde sagt Farvel til Thora i Korsør ved Dampskibet „Løven“, som

Kampfbal "Løven".

Lærnet! Det første Nys skal i det fornuften,
Bort fligtes Løven af det Halsbort
Og siges Løven ligner minde i sinnet
Og Løven fornuften med forad i mig bort;
Eens skimmelsort som der nu forer min Løven,
Ej siges bort bort min Jællig bort —
Løven forer for mig yaa der latta flævet
Og for min Sjæl forer selv Løven bort.

Het Halkal Løven nu Løven sig, der gjenner
for gjenner Løven af et for Løven sig;
Løven Løven sig og mildt Løven
I Løven selv er Løven sig og sig.

En aften i Odense kom en Digter og bad om en Afskrift af Digtet Dampskibet „Løven“, og da Carl Bagger ikke var hjemme, laante hans Hustru Originalmanuskriptet ud i Stedet, hvorefter det har været forsvundet, indtil det nylig erhvervedes af Det kgl. Bibliotek af flv. Amtsforvalter Palsbo, Tønder, og hermed reproduceres for første Gang Indledningsverset til dette klassiske Digt.

skulde overføre hans Livs Skat til Kiel. Bagger kørte fra Korsør igen to Timer efter, at Dampskibet var afsejlet Kl. 6 og over Slagelse naaede han tidligt om Eftermiddagen til Sorø, hvor han straks tog Værelse paa Hotel Postgaarden. Hele Lørdag Eftermiddag vandrede han derpaa vemodigt omkring i den ham fra Akademitiden saa vel bekendte Omegn, og først da han kom hjem om Aftenen, lukkede han sig ved 20-Tiden inde paa sit Værelse og skrev det Digt, om hvilket han i et Brev nogle Dage senere, den 26. Oktober til Thora fortæller „Da jeg havde skrevet det, da først syntes mig, at jeg havde faaet nogenlunde Fred.“ Manuskriptet til Digtet, om hvilket Digteren H. P. Holst, havde erklæret at det var *saa* godt, at nu kunde Bagger roligt lægge sig til at dø, „for hans Navn vilde altid leve i dansk Digtning,“ ejedes i mange Aar af Thora Fiedler. Hun sagde ikke Bagger Farvel for bestandig ved Afskeden i Korsør hin Efteraarsmorgen, men som Bagger skriver i Digtet Dampskibet „Løven“:

— „Farvel! jeg rejser blot jo for i Vinter“,
Saaledes lød jo før dit Afskedsord,
„Naar Vaaren kalder sine Hyacinther
og sine Crocus frem af sorten Jord,
Naar Viben søger sig en pløiet Ager,
Og Sneppen iilsom tyer mod Norden hen,
Da kommer ogsaa jeg; min Længsel drager
Paa Løvens Ryg mig atter til min Ven.“

Sead viis! man jæg mil i min Stien glæde
Et Kvindesølv og smukke Blomsterløg,
Og naar saa Blomsten opstaar af sit Læie
Og Lueglæde kommer fra de fjærne Strøg,
Saa mil jæg fæls gaar tilfær, for min stænde
Er forudilat, søgen Hiberns Friid,
Med Hæderlighed klæppen Lønnen Maade
Og takke jæg, der smalted Duen og Læie.

Carl B.

Her ses Slutningsverset til Dampskibet „Løven“. Manuskriptet slutter med Bagers Tilegnelse af det til Thora Fiedler. Hele Manuskriptet er saa ulasteligt bevaret, som var Digtet nedskrevet idag.

Thora Fiedler holdt som altid sit Ord til Bagger. Da Bagger nogle Dage efter sin Tilbagekomst fra Hotel Postholdergaarden i Sorø til Hovedstaden, fik Tilbudet fra Fyens Stiftstidende om at tiltræde, omend uden Kontrakt, er det ikke helt ufatteligt, at han straks greb til og rejste til Odense med Portrættet af en „Troid“ og takket være sit Talent ogsaa gjorde sig saa nyttig i Journalistiken, saa han — efter at Enkefru Fiedler, Basnæs var død den 3. Januar 1837, saa Forældremyndigheden ikke længere var nogen Hindring — kunde løse Kongebrev og den 3. November samme Aar blive viet paa Basnæs til Thora med Frederik Fiedler som den ene af Forloverne. I 1839 tog Ægteparret deres da ti Aar gamle Søn til sig, som, fordi han var baade god og velbegavet samt køn og med et stort Talent for Tegning, blev dem til megen Glæde.

Trods rigeligt med Arbejde ved Fyens Stiftstidende overtog Bagger ogsaa hurtigt Redaktionen af et Ugeblad, som Stiftstidende udsendte — Bidrag til Tidshistorien — og dog var det som følte han sig ikke altid helt tilfreds i sin Gerning og i sit Liv. Den gamle Trang til Udendørsliv Aften efter Aften ikke kun paa Foreningsmøder, som han refererede, men ogsaa paa Kipper og Kneiper, vaagnede igen, og mere og mere blev Klok-

I Fru Carl Bagers Sybord hos hendes Sønesøn, Skolebestyrer Borum, fandtes fornylig i en gammel Bog dette hidtil ukendte Portræt forestillende Carl Bagger. Omend det kun er paa Størrelse med et Visitkort og udført af en ukendt i Sepia, betegner Sagkundskaben det som vort bedste Billede af Digteren, af hvem man hidtil kun har haft et lille Maleri foruden en Miniature fra 1828 af Chr. Petersen. Det nyfundne billede maaler 9,4 × 5,6 cm.

ken, før han kom hjem om Aftenen til Thora, der — glad for Madlavning var hun altid og dygtig dertil — sad oppe og ventede som Regel med en Bøf, ofte ogsaa med mere — saadan som Fundet af hendes haandskrevne Kogebog nu viser. Hvis du ikke kommer før hjem med dine Venner, saa gaar jeg i Seng, — skal hun engang have sagt til ham og ifølge Slægtstraditionen lød hans Svar: Saa kommer jeg slet ikke hjem!

Havde hun saaledes ofte sine Skuffelser, fik ogsaa han stadig sine. Da hans Øjne begyndte at blive daarlige, søgte han Embedet som Postmester i Middelfart. Det blev imidlertid besat med en gammel pensioneret Infanterikaptajn. Skuffelsen gav sig følgende hidtil ukendte Udtryk i et paa Det kgl. Bibliothek nylig fremdraget Brev til hans mangeaarige Ven, Forlover og Svoger, Retspræsidenten Frederik Fiedler:

[dette Brev er fra Sommeren eller Efteraaret 1845]

Kjære Svoger!

Hermed sender jeg dig tvende Stene. [Fiedler havde Mineralogi som Fritidsinteresse.]

Jeg har virkelig Glæde, naar jeg engang imellem vil levere Folket nogle af mine Producter: ikke at tale om, at Kongen tørrer sin Røv paa min Ansøgning, hvilken han selv har anmodet mig om at indgive til sig, saa er det dog ikke mærkeligt, at „Cromwells Søn“ — trods det til dig sendte Brev fra Joh. Ludvig Heiberg, ikke blev opført. Skide en Hund i det! Jeg overvurderer maaske mine Evner, men mig tykkes, at Kongen, som er

Oplysningens og Videnskabens og Drukkenskabens og Fylderiets Ven, burde gjøre noget for mig, der tildels dyrker de samme Metiers! Men Gud bevares det ved den store Assessor bedre!

Mit Humeur er imidlertid det samme, min Helbred er god og jeg veed, hvor mange Aar jeg endnu har at leve, jeg har Venner, hvoriblandt er du og Tommerup, skjønt I begge maaske kun sætte liden Pris paa mit Venskab. Men I skal høre det alligevel, I Karle!

Jeg har i Fredags corrigeret de første 1½ Ark af min Bog og imorgen skal jeg corrigere de næste 1½ Ark. Det vil nu gaa flinkt. Jeg vil sige dig, at Bogen udgaar under Titelen af „Poesi og Prosa, Øjeblikkets Børn, af Forfatteren til Min Broders Levnet.“ Det har været mig en kær Tanke og jeg har talt med Dild [Carl Baggers Kælenavn til hans Hustru] derom, at jeg vilde tilegne den til dig saaledes:

„Disse simple Blade
tilegnes
min kjære Svoger F. J. F. (Sic.)
med Taknemmeligheds- Agtelses- og Venskabs-Følelser
af Forfatteren

Har du noget herimod? Det skulle gøre mig ondt, om du fandt Aarsag til at desavouere mine *Følelser*, om du ofte har haft Grund til at misbillige mine *Gjerninger*. Skulde imidlertid min velmenende Hensigt være forfejlet — jeg har saa ofte forløbet mig paa Livsbillardet —, da skriv mig hurtigt

til og da vil jeg med de bedste og fineste Complimenter dedicere Bogen til Fyens Skarpretter Hr. Stengel (For at du kan faae Agtelse for Manden maae jeg sige dig, at jeg ikke har drukket dus med ham).

Af Nyheder kan jeg kun fortælle dig den, at Enkedronningen var her incognito i Forgaars og barslede med en lille Prins, som hun i Smug havde avlet med Kronprinsens Kammertjener Leutved (andre siger med Biskop Faber) [Nicolai Faber, f. 1789, d. 1848, Adjunct, en kort Tid Grosserer, derpaa Sognepræst og senere Bisp i Odense], hun afrejste igen iilsomt, Jordmoderen fik 5 Rbd. og jeg fik 300 Rigsbankdaler for at holde min Kæft, men see om jeg gjør det.

Gud være med dig og din kjære Albertine

din kjærlige Svoger

Carl Bagger

NB. Puh! Saa langt et Brev har jeg ikke i lang Tid skrevet.

Til Skuffelsen over, at han ikke fik Embedet i Middelfart, kom ogsaa en stadig Forværring af hans Helbredstilstand. Som Følge af hans „diabolisk tørre Hoste“, maatte han lægge sig hver Aften ved otte Tiden og i længere Tid skrive Avisen i Sengen, da han ikke længere taalte at sidde krumbøjet. Hans Kone sad trofast hos ham og syede Aften efter Aften. I de tre sidste Maaneder han levede, laa han i Sengen og planlagde ofte at vilde sælge den lille Ejendom, han erhvervede i det nuværende Nr. 30 i Vestergade ved at købe den i 1839 af Kammerraad Forligelseskommiss-

sær Ness. Det gik ikke saa godt i Odense heller med Indkomsterne fra hans Digtning, viser det sig nu af et Par hidtil ukendte Skrivelser paa Det kgl. Bibliothek:

At jeg den 8. Febr. har til Hr. Boghandler Milo solgt andre Udgaver af de af mig forhen udgivne digteriske Arbejder for 50 Rigsbankdaler, samt at denne omtalte summa er mig rigtigt udbetalt, bevidnes herved af undertegnede, ligesom han herved bevidner at have forpligtet sig til Hr. Milo, paa Anfordring i det Øjeblik, at han har skrevet en dertil svarende Subscriptionsindbydelse at udlevere til Hr. Milo 40 Ark. Overskuddet deles efter Hr. Milos Godtbefindende.

den 8. Febr. 1846

Carl Bagger

Odense, 2. Mai 1846

Da den Schuboteske Boghandling i København har gjort Vanskeligheder ved, at den 2. Udgave af mine digteriske Værker kan udkomme paa Boghandler Milos Forlag, saa tilstaaer jeg herved, at jeg i Dag har afsendt et nyt Værk, som jeg er Forfatter af, betitlet „De frygtagtige Børn“, hvis Indhold er mit eget Levned, nogle nye Digte og nye Noveller, der omtrent vil udgøre en 12-16 Ark, hvilket jeg forbinder mig herved til at levere færdig i Manuscript til 4 Mdr. fra Dato, og skal de 2 første Ark blive færdig til at trykke den 15. Marts; hver 14. Dag leveres 2 Ark, saa at hele Manuscriptet færdig fra min Haand bliver leveret Forlæggeren senest til 2. Juni.—

I Honorar betales mig af Forlæggeren 6 Rigsbankdaler pr. hvert trykt Ark og da jeg allerede har modtaget derpaa et Forskud af 65 Rbd, saa forbinder jeg mig til at lade Resten henstaa ubetalt til det hele Manuscript ganske færdig er leveret til Forlæggeren.

Carl Bagger

Saa ramtes den lille Familie i Oktober i 1845 af sin hidtil haardeste Begivenhed — fra Herregaarden Lehnkov ved Svendborg, hvor Sønnen med det smukke Talent for Tegning var i Landbrugslære hos Forpagteren Hr. Lacoppidan kom ridende Ilbud til Baggers sent om Aftenen. Digteren var jo syg og sengeliggende, og det blev derfor Thora Bagger, som maatte hurtigst muligt i Hestevogn køre til Lehnkov, hvor den unge Landbrugselev ved at forløfte sig paa en Sæk Korn havde faaet en voldsom Blodstyrtning. Thora Bagger fik paa Lehnkov omhyggeligt anbragt Sønnen i Hestevognen med mange Puder bag. Sporenstrengs gik det tilbage til Odense. Det var for sent. Selv den kyndigste Lægehjælp og Moderens omhyggelige Pleje kunne ikke redde Carl Christian — han lukkede sine klare Øjne den 21. Oktober. Til sin af Hosten saa haardt angrebne Mand turde Thora Bagger ikke sige andet end, at det gik godt med Carl Christian og da Bagger havde hørt dette, gjorde kort efter en ganske let Krampetrækning pludselig mildt og naadigt Ende paa Carl Baggers Lidelser Søndag Aften den 25. Oktober. Samme Aften Kl. 12 skrev Thora Bagger paa et beskedent Ark Papir, som i udadledig velbevaret Stand findes

11

Den 1. Aug. 1846

Odense den 26te. Oktob.

År 12

1846

Når du igen minde mig om
at jeg skal til
at jeg skal til
at jeg skal til

Kjære Frederik! Jeg skaars nu gaaet om
 i Huset, som jeg! Jeg saa i Aftens Tid om et
 -År: 7 mistet min indertegne Kjære i Søstrem
 leige Begge, som Død nu blidag velig som
 for min selv i lærer's Løbe. Men jeg er i sine
 uadlygte, jeg saa at kin dig til min Tæfted.
 at er mit ikke næste mig at kunne for and ag
 gaa mig bis, der er det for magt jeg kin i
 onke og lola mit dig om; Helst Peteren for
 saa magt og lige mone, saa for er midt kalig. Åh.
 at Holnege, og jeg føles mig saa aligh kalig
 for mit Lær. For minde, jeg saa saa mistet alle
 med jeg Lærde for for god Gudens og det mit
 gaa med deng tid inden jeg med for ind om
 flere Lær, som fætt med Kraft til sinne i kalig
 Natte 5 Åre

opbevaret paa Det kongelige Bibliothek, Digterenken til sin Forlover Retspræsidenten i København: Kjære Frederik! Jeg staar nu ganske ene i Verden. Tænk dig! Jeg har i Aften lidet over Kl. 7 mistet min inderlig kjære, uforglemmelige Bagger; hans Død var blid og rolig, som han selv i levende live. Men jeg er uhyre nedtrykt, jeg har nu kun dig til min Trøster. Du vil ikke nægte mig at komme herover og staae mig bie, ... Kom snart med Trøst til Din ulykkelige Søster Thora.

Thora Bagger fulgte sammen med sin Bror, Mandag den 2. November Carl Bagger og Carl Christian Bagger til deres sidste Hvilested paa Kirkegaarden i Odense. — Carl Baggers Baare bares af Typografer fra Hempels Officin og samme Dag offentliggjorde H. H. Nyegaard i Berlingske Tidende det særligt smukt opsatte Digt med de kendte Linjer:

Kun sparsomt lønnes Skjaldens Qvad i Nord,
Ham Laurbærkransen rækkes først i Døden.

Thora Bagger sad Enke i Odense i nogle Aar, til hun paa kgl. Bevilling holdt Stuebryllup dér den 2. April 1851 med Møllebygger Laurits W. Borum, som var født i 1818 i Køge som Søn af den dér virkende Møller C. A. Borum. Med sin nye Mand flyttede Thora Borum kort efter til Korsør, hvor Laurits Borum anlagde et større Jernstøberi ude paa Halsskov. De nygiftes Lykke blev af kort Varighed. Kun tre Uger efter Indvielsen af Jernstøberiet døde Borum den 24. Oktober 1856 af en Hjernelam-

melse. Enken flyttede i Slutningen af 1860'erne til København og boede dér sammen med sit eneste Barn i andet Ægteskab, Sønnen William, fra hvem hun ikke vilde skilles. At hendes Liv i Hovedstaden var præget af Mangler har man vidst. Noget konkret derom har Offentligheden dog ikke kendt, før Fremkomsten af hendes nøjagtigt førte Regnskaber, af hvilke en enkelt Side bringes her. Fru Borum levede af Renten af, hvad der kom ind ved Udsendelsen af Carl Baggers samlede Værker under Redaktion af Vilhelm Møller og Frederik Fiedler samt af et Legat fra Fyens Stiftsbogtrykkeri. Den 13. Marts 1897 døde Thora Borum i sit Hjem i København og bisattes den 19. Marts i Møllebyggerens Gravsted i Korsør, hvor Forfatterforeningen har rejst et Æresminde.

Da Carl Bagger havde erklæret, at vilde hans Hustru ikke længere sidde oppe og vente paa ham om Aftnerne, naar han kom hjem med sine Venner og give dem lidt god Mad, saa kom han slet ikke hjem, begyndte Thora Bagger for Alvor at interessere sig for finere Madlavning. Opskrifterne samlede hun til en Kogebog, som hidtil har været ukendt for Offentligheden, skønt den giver et godt Indblik i Madkunsten i et kendt odenseansk Borgerhjem i Aarene lige op til Tre-Aarskrigen. Den er for Størsteparten med baade sit fint tegnede Omslag og sit Indhold nedfældet i Haanden af Ægteparrets da kun 13-14 aarige Søn.—

I sit andet Ægteskab fødte Thora Borum Sønnen William, som blev Lokomotivfører i D. S. B. og giftede sig med Antonia, Datter af den kendte københavnske Teaterdirektør Ferdinand Schmidt. Hun fik Børnene Richard Borum, nu pens. Skolebestyrer paa Frederiksberg og Datteren Frøken Alita Borum, Vor Frue Kloster, Aarhus i hvis Eje den gamle Kogebog nu er. Her følger Opskrifterne fra det gamle Odense.

Køgebog

for

Thor Bagger.

ODENSE.

1843.

C. Bagger junior

SPANSK VIND

8 Æggehvider pidsket til Skum, her i kommes 8 Skeefulde Sukker, dette hældes paa Papir, runde eller lange, som man vil have dem. De maa koges langsomt og længe, til sidst drysser man dem over med Sukker. — [Retten Spansk Vind stammer fra Begyndelsen af 1800-Aarene, hvor spanske Soldater fra Regiment Gñadalajara, laa indkvarterede i Odense].

AUBAIN

En god Haandfuld Hvedemel, som idelig røres, til det bliver lysegult, da koges det med tre Pægle Mælk, indtil det bliver jævnt; naar det er afkjølet kommes deri 12 Æggeblommer, lidt efter lidt og røres vel, derefter vel Vægt $\frac{1}{4}$ Pund fin hakket Kalvesteg og tilsidst, naar det skal bages de 12 Hvider slaget i Skum. Det bages i en bestrøet Form med stærk Ild ovenpaa, og lidt nedenunder Tærtelanden, i en halv Time har den nok, da den ikke maa falde i Panden. — Man kommer Peber og Salt og lidt Muskatblomme deri med Brød ovenpaa og nogle Klumper Smør som Ærter lægges ovenpaa Brødet.

BITTER-PLÆSKEN

$\frac{1}{2}$ Pund bitre og rene Mandler, $\frac{1}{8}$ Pund stødt Sukker, dertil 5 Æggehvider; naar Mandlerne er rene, kommes Æggehviderne og Sukkeret

- N° 1. Hjorte-Bakkelser.
- N° 2. Røde Vafler.
- N° 3. Krumme Mandel Kager.
- N° 4. Bitter Paaker.
- N° 5. Løble Kage.
- N° 6. Løble Kage.
- N° 7. Kikkelsbar Kage.
- N° 8. En Sukker eller Hjör-Dei.
- N° 9. Citron-Kage.
- N° 10. En Aubain.
- N° 11. Rissengryns-Kage m. Løbler.
- N° 12. Røde - Moes.
- N° 13. Gelee.
- N° 14. Hindbar Eddike.

derudi og arbejdes vel igennem i Morteren; saa tager man det og gjør smaa runde Boller deraf, sætter det paa Papir og lader det ikke for hastig bage, saa ere de færdige.

ÆBLE-KAGE

8 Hvedekopper eller 24 Lod Hvedebrød, naar Skorpen er afskaaret, blødes i $\frac{1}{2}$ Pot Mælk, 12 Lod smeltet Smør, 8 Æg, vel stødt Canel, og lidet Sukker, dette slaas vel tilsammen, siden røres en god Del Æbler deri, som skjæres ligesom til Æblegrød, som stuves som sædvanlig, Formen smøres og strøes før end man kommer deri.

MÆLKE-PUNSCH

Saften af 9 Citroner og Skallen revet af de 4, dertil 2 Potter stærk Rom eller 3 Potter svag, dog bedre 2 Flasker Arrak, $1\frac{3}{4}$ Pund Melis, 2 Potter koldt, kogt Vand, $\frac{1}{2}$ Pot kogende Mælk og en halv Muskatnød blandet sammen, hvorefter det hensættes i 24 Timer, og destilleres igennem en ulden Pose.

SPEGEPØLSER

4 Pund fint skrabet Svinekjød, 8 Pund fint skrabet Oxekjød samt $2\frac{1}{4}$ Pund Spæk skaaret i Terninger, æltes i $\frac{1}{2}$ Pot Mjød tillige med en Del stødte Nelliker, Peber, Allehaande, Ingefær, Salpeter for 8 Skilling og Salt til det bliver ganske svampet. De maa stoppes saa tæt som mulig, ligge i Salt i 24 Timer og hænge i 10 Dage i kold Røg.

ROM BUDDING

1 Pot god sød Fløde med 9 Lod stødt, hvidt Sukker, hvori kommes 7 Lod Stivelse, som er udrørt i en Pægl Rom. Den maa hældes igjennem en Sigte i Fløden, som koges. Naar den har faaet et godt Opkog, hældes den i Formen. Man kan komme Citronskal og Caneel i Fløden og koge med.

EN SÆRDELES GOD MAADE AT SYLTE SKINKER PAA

1 Pund Kjøkkensalt, 1 Pund groft Puddersukker, 4 Lod Salpeter, 1 Pot godt Øl koges til Lage og naar den er kold, hældes den over i Skinkerne efter at disse i 24 Timer have været indgnedet med Salt. Denne Portion er til 2 Skinker, de ligger deri i 14 Dage og dryppes ofte med Lage. De behøver ikke at udblødes.

KIX

1 Pund Mel, en Pægl Fløde, 2 Æg, 1 god Skeefuld hvidt Sukker æltes godt og udrulles og trykkes med en Kop, prikkes med en Naal og bages. Heraf kan omtrent blive 42 á 44 Stk.

ÆBLESKIVER

1 Pund Mel, 6 Æg, 6 Lod Smør og noget god Mælk, Kardemomme, Sukker og Kanel. Smørret røres til en Salve, deri Æggeblommerne og Melet og saa meget Mælk, at det bliver til en god, tyk Pandekagedejg, en god Skeefuld Gjør og tilsidst Æggehviderne slagen til Skum.

ROMKAGE

18 Æggeblommer røres godt til de vabler, deri kommes en halv Pot Fløde, en Pægl Rom, Sukker efter Smag, et Fad smøres med afklaret smør, derpaa hældes Dejgen i og bages til den er tør at føle paa. Den belægges med Flødeskum ovenpaa.

ÆGGEUBBERT

12 Æg, hvorefter Hviderne tages fra de 5, røres godt med Sukker og reven Citronskal, og lidt efter lidt halvanden Pot sød Mælk. Den hældes paa et Fad og bages i $\frac{1}{2}$ Time. Naar den er stivnet, bestrør man den stærkt med stødt Canel og godt skoldede Korinder. Skulde den bage for stærkt, saa den revner, maa den straks tages af.

FLØDE-MOES

Til 2 Potter Fløde tages 18 til 20 Æggeblommer, Sukker og Canel efter Behag eller hvad Vanille om man vil, denne skjæres i smaa Stykker og bindes i en Klud. Æggene slaaes vel og røres ud med Fløden, dette maae røres bestandig med et Riis, indtil det begynder at koge og blive jævnt. — Hviderne kan man og slaae til en stiv Skum, og komme en Skeefuld ad Gangen i Mælk, som koger. Efter at det har faaet nogle Opkog og ere vendte deri, lader man det rinde af paa en Sigte eller Hulfad og enten garnerer Fadet dermed ovenpaa, eller og lægger de rørte Hvider paa bunden og slaauer Mosen derover, naar den er kold og skal paa Bordet.

BERGAMOTTER AT SYLTE

Naar Frugten er moden skrælles den saa, at den beholder Stilken, da kommes de i Vand, som koger, til de bliver møre, da lægges de i et Klæde, at Vandet kan trække af. Til 7 Pund Frugt tages 2 1/2 Pund Sukker, som koges med en Pot Eddike til en maadelig tyk Sirup, denne lader man staa 5 á 10 Minutter, at den største Hede kan gaae af, saa slaas den paa Pærerne, som først ere nedlagte i Krukker med vel Nelliker og Canel, staaer dermed til Dagen efter, da man hælder det tynde fra, som koges igen tyk og slaaes ligeledes paa i Sirupen, hvori de staae nogle gode Opkog, saa lægges de igjen i Krukker og Sirupen slaaes kold paa.

Her ses en Side af en Bog, som Thora Borum 70 Aar gl. førte over sine Udgifter — dens største Post er Indløsning og Fornyelse af Laanesedler samt Husleje. Men der var dog Raad til at gaa i Teateret og abonnere i Læseforeningen. Udover Pensionen fra Fyens Stiftstidende fik hun fra sin Bror Retspræsidenten fra 23. Jan. til Dec. 1874 ialt 595 Rbdll. og fra 30. Jan. til 15. Nov. 1875 ialt 675 Rbdll. Dette viser de hidtil ukendte, konkrete Vilkaar for Enken efter Redacteur Bagger, hvis Digtning har dannet Skole for Schandorph, Drachmann og Seedorff Pedersen.

Januar

1881

	R	Ø
Kunstene	100	"
Ledter list og fornyet	134	22
Keller	30	20
Torgenssen	24	"
Docteren	20	"
William	20	"
Glasskaalerne list	2	54
Sjmaskinen	6	82
Skatter	7	"
Skjorter	4	"
Lotterisedlen	3	50
Indeleforeningen	1	"
Larseselskabet	3	"
Kjøper, Talerbøger og Kaffehandl	3	61
Antonia	10	"
Billetter til Theater	4	"
	373	87

LITTERATUR

- Vilhelm Møller: Carl Bagger. Nogle biografiske Notitser i 2. Del af Carl Baggers saml. Værker. Kbh. 1867. Side 11-56. Med Digterens Portræt. G. S. Wibes Bogtrykkeri.
- H. Schwanenflügel: Digtninger af Carl Bagger. Udv. og indl. af H. Schwanenflügel. Side 7-44. Udgivet af Foreningen Fremtiden. Kbh. 1898. H. H. Thieles Bogtrykkeri.
- H. Schwanenflügel: Carl Bagger. Skitse af et Digterliv. Udgivet i Hundred-aaret for hans Fødsel. Kbh. 1907. H. H. Thieles Bogtrykkeri.
- Andreas Dolleris: Carl Bagger. En biografisk Skildring af Digteren og hans Hustru. Odense. 1907. I 488 nr. Eksemplarer. Illustreret. Miloske Bogtrykkeri.
- Georg Nygaard: Carl Bagger. Bidrag til en Bibliografi. Med en biografisk Indledning. Side 9-21. Kbh. 1918. Med Portræt. Trykt i 265 nr. Eksemplarer af Christians-Pressen.

H. G. Olrik: Carl Baggers Basnæs-Digte samt tre Breve fra Carl Bagger til Thora Fiedler. Kbh. 1920. I 355 nr. Eksemplarer. Illustreret. Trykt hos Kr. Kongstad, Hillerød.

Oskar Schlichtkrull: Udgave af Baggers Arbejder. I Holbergselskabets Udgave. Side 1-66. Kbh. 1928. Trykt hos J. Jørgensen & Co.

Ernst Frandsen: Min Broders Levned. Af Carl Bagger. Med Indledning af Ernst Frandsen. Side 5-12. Kbh. 1942. Trykt hos Bianco Luno A/S.

Artikler og Kroniker om Carl Bagger og Hustru.

Georg Brandes: Carl Bagger. „Vort Folk“. Kbh. 1897. Side 451-465.

Edvard Brandes: Carl Bagger. Anmeldelse i Politiken for den 31. Juli 1898 af H. Schwanenflügels Bog fra s. A. Se ovenfor.

Georg Brandes: Samlede Skrifter II. Kbh. 1899. Side 133-147.

Emil Slomann: Carl Bagger. „Tilskueren“. Marts 1899. Side 241-266.

Charles Mourier: Carl Bagger og hans Hustru. „Tilskueren“. Juli 1899. Side 596-601.

Hans Brix: Carl Bagger. Kronik i Politiken 11. Maj 1907.

Th. Hauch-Fausbøll: Personalhist. Saml. II. Kbh. 1913. Side 53-66.

Robert Neiiendam: Carl Baggers Forhold til Teateret. Særtryk af Personalhistorisk Tidsskrift, 5. Bd., 3. Hft., Kbh. 1915. 11 Sider.

Hans Brix: Fra Carl Baggers sidste Aar. To Kroniker i Nationaltidende 5. og 6. August 1926.

Olaf Carlsen: B. S. Ingemann om Carl Bagger. Soranerbladet. 1927.

H. G. Olrik: Fra Carl Baggers Sorøtid. Soranerbladet. Oktober og November 1927.

H. G. Olrik: Carl Bagger. Berlingske Aftenavis 10. Maj 1932.

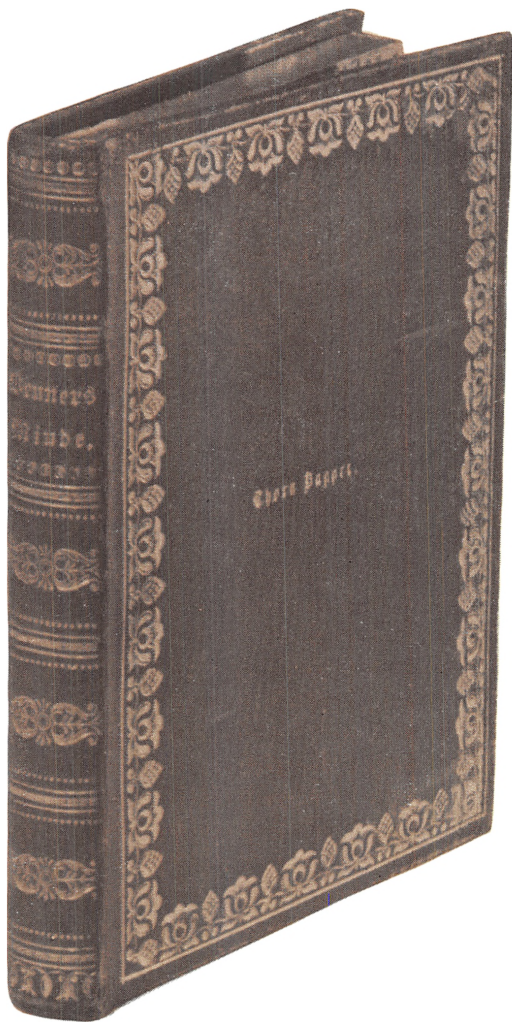
Oluf Friis: Carl Bagger. Dansk Biografisk Leksikon, Bd. 2, Side 1-6, Kbh. 1933. J. H. Schultz A/S Universitetsbogtrykkeri.

Henning Kehler: Min Broders Levned af Carl Bagger. Kronik i Berlingske Aftenavis 3. Juli 1941.

Eyvind Rafn: Da H. C. Andersen overtog Carl Baggers Romanidé. Ill. Journalistbladet. Okt. 1957.

Eyvind Rafn: Et lille Carl Bagger Klenodie. Ill. Soranerbladet. Feb. 1958.

Her ses den i fuldt Maroquin indbundne gamle Bog, i hvilken laa det hidtil ukendte Carl Bagger Portræt. I Titelfeltet paa Bogens Ryg staar med Guldtryk Venners Minde og paa Forsiden Thora Bagger. Bogen maaler 12 x 9 cm.

Lectures

Index

Index

Chere Paper

Privattryk udgivet af Henry Thejls, København. Teksten af Redaktør Eyvind Rafn, som har gjort alle de i Teksten og Billedunderskrifterne omtalte Nyfund samt udarbejdet den for første Gang offentliggjorte Liste over Bøger og Artikler om Carl Bagger. Tegningen af Dampskibet „Løven“ paa Omslaget og Titelbladet er udført af Maleren Karl Larsen, Æresboligen, Holte efter den samtidige Fartplans Billede. Fotografierne er udført dels paa Det kgl. Bibliotheks Atelier, dels paa Københavns Stadsarkivs Atelier. — Det paa Titelbladet citerede Vers er Indledningsverset til Carl Baggers Børneviser, digtet i Odense til Sønnen og trykt første Gang i Digtsamlingen Øieblikkets Børn, der udkom i Sept. 1845 i Odense og tilegnedes Fred. Fiedler, saadan som Digteren ønskede. Fotografet af Thora Bagger — det eneste, som kendes — er taget i Korsør. Alle de afrykte Breve findes paa Det kgl. Bibliothek i Ny kongelig Samling 2287-2° og 3220-4°. Bogen er sat med van Krimpens Spectrum fra Enschedé i Haarlem. Papiret er matkrideret kunsttryk, leveret af Firmaet Viggo Borch. Klicheerne er fremstillet i Matzens Kliche-Atelier. Oplaget er 800 eksemplarer.

For Støtte til Udgivelsen takkes Den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse herved ærbødigt af Forfatteren.

